

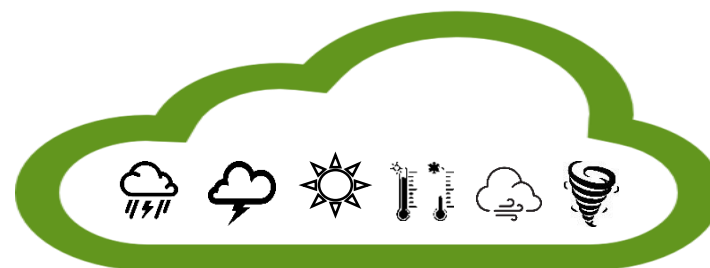

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

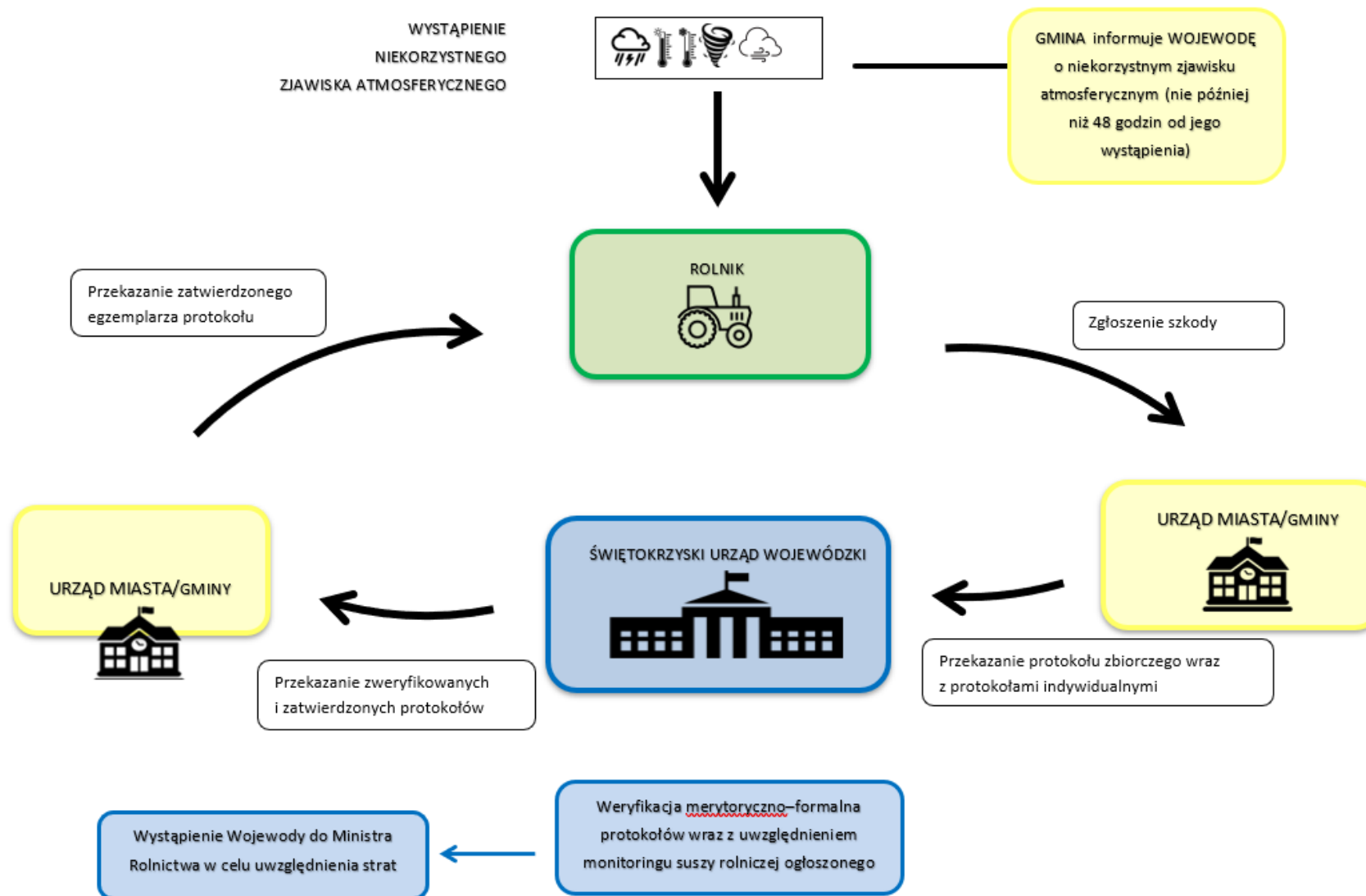
Szacowanie szkód w gospodarstwach rolnych poszkodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne

Świętokrzyski
Urząd Wojewódzki

Prezentacja przygotowana na potrzeby
Wydziału Infrastruktury i Rozwoju
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego
<http://ir.kielce.uw.gov.pl/>

- **13 sierpnia 2019r.**
- Straty w uprawach rolnych szacowane są przez 1298 komisji powołanych przez wojewodów, które działają w 1250 gminach. Według danych z początku sierpnia br. w 134 289 gospodarstwach rolnych – na powierzchni 1 805,5 tys. ha upraw straty spowodowane przez suszę oszacowano na 1 mld 87 mln 955 tys. zł.
- **Susza – Województwo Świętokrzyskie 16.08.2019**
- 45 gmin zgłosiło wystąpienie suszy. W 21 gminach komisje szacują straty.
- 8 raport Systemu monitoringu suszy rolniczej stwierdził szkody w większości upraw na terenie województwa. Dotyczy upraw: zbóż jarych, zbóż ozimych, krzewów owocowych, truskawek, roślin strączkowych, kukurydzy na ziarno, kukurydzy na kiszonkę, drzew owocowych, warzyw gruntowych, tytoniu, buraka cukrowego, ziemniaka i chmielu
- Wstępnie zgłoszono straty na powierzchni **33 424,91 ha w 5737,05 gospodarstwach rolnych.**

I. PRZEPISY PRAWNE:

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 roku w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U.2015 poz.187 ze zm.)
2. „Wytyczne dla Komisji powołanych przez Wojewodę, dotyczące ogólnych zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę”, opracowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (20.05.2019r.)
3. Warunki i zasady udzielania kredytów z dopłatą Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania (dostępne na stronie www.arimr.gov.pl w zakładce pomoc krajowa)

II. DEFINICJE NIEKORZYSTNYCH ZJAWISK ATMOSFERYCZNYCH

- Komisje powoływane są do szacowania szkód będących następstwem poniższych niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Obowiązuje klasyfikacja zjawisk zawartych w ustawie o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich
- **1) powódź** - oznaczają szkody powstałe wskutek:
 - a) zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących i stojących,
 - b) zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
 - c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich; Nie traktuje się natomiast jako zalania, nawilgocenia gleby, jeżeli nie było ono poprzedzone wystąpieniem wody na powierzchni gruntu. Jako zalania nie traktuje się również zastoisk wodnych, utrzymujących się corocznie w terenach podmokłych o wysokim poziomie wody gruntowej przez dłuższe okresy czasu niezależnie od nasilenia opadów atmosferycznych.
- **2) huragan** - oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody, pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;

- 3) **piorun** - oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia, potwierdzonego dokumentem z Policji lub Straży Pożarnej lub Powiatowego Inspektora Weterynarii w przypadku zwierząt gospodarskich, jeżeli zdarzenie miało miejsce poza budynkiem inwentarskim;
- 4) **suszę** - oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb;
- 5) **ujemne skutki przezimowania** - oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzeniem, wysmaleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
- 6) **przymrozki wiosenne** - oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;

- 7) **deszcz nawalny** - oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniach deszczu nawalnego (tj. 40 mm wody na 1 m² w ciągu 1 godziny);
- 8) **obsunięcie się ziemi** - oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez: a) zapadanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych wolnych przestrzeni w gruncie; b) usuwanie się ziemi - uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;
- 9) **grad** - oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
- 10) **lawinę** - oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórszych mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.

W przypadku wystąpienia deszczu nawalnego, huraganu lub przymrozków wiosennych wymagana jest ekspertyza wydana przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

III. PODSTAWOWE ZASADY SZACOWANIA SZKÓD

1. Tuż po wystąpieniu na terenie gminy/miasta niekorzystnego zjawiska atmosferycznego (za wyjątkiem suszy i ujemnych skutków przezimowania) generującego straty jednak **nie później niż w ciągu 48 godz. wójt/burmistrz/prezydent powiadamia bezpośrednio Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego** o charakterze i dacie jego wystąpienia.
2. Następnie po przeprowadzeniu wizji lokalnej w ciągu 7 dni należy poinformować Pełnomocnika ds. usuwania skutków klęsk żywiołowych o wstępnym rozmiarze strat. **Zawiadomienie** stanowić będzie informację o tym, że samorząd zgodnie z procedurami przystępuje do szacowania strat
3. Wójt/burmistrz/prezydent w zwyczajowo przyjęty sposób informuje rolników o możliwości przeprowadzenia szacunków strat oraz terminie ich przeprowadzenia

- niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym musi być dotknięty pewien obszar (najmniej sołectwo), na którym znajdują się poszkodowane gospodarstwa, w rozmiarach stanowiących zagrożenie dalszego ich funkcjonowania, z wyjątkiem szkód powstałych w pojedynczych gospodarstwach wskutek pioruna,
- minimalna powierzchnia uprawy nie może być mniejsza niż 0,1 ha jednolitej uprawy,
- komisja powinna oszacować wszystkie szkody, które wystąpiły w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej (tj. w uprawach, zwierzętach i w środkach trwałych),
- szacowanie szkód u rolników odbywa się wyłącznie poprzez lustrację w terenie - nie mogą być uznawane inne dowody, np. zeznania świadków, dokumentacja fotograficzna,
- protokół oszacowania szkód sporządza się wyłącznie na formularzu udostępnionym na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi (www.minrol.gov.pl w zakładce „Niekorzystne zjawiska atmosferyczne pomoc”) w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Protokoły po wydrukowaniu muszą być podpisane czytelnie przez członków komisji oraz producenta rolnego,

IV. PROCEDURA SZACOWANIA SZKÓD W GOSPODARSTWACH ROLNYCH I DZIAŁACH SPECJALNYCH PRODUKCJI ROLNEJ

Warunkiem oszacowania przez Komisje szkód spowodowanych niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym jest złożenie wniosku przez rolnika o oszacowanie szkód zawierającego podpisaną przez składającego wniosek zgodę na przetwarzania podanych danych osobowych, które są niezbędne do przeprowadzenia oszacowania szkód.

- Komisja składa się co najmniej z 3 osób, w tym:
- 1 przedstawiciela ośrodka doradztwa rolniczego, -
- 1 przedstawiciela izby rolniczej, mających wykształcenie wyższe albo średnie w zakresie rolnictwa, ekonomiki rolnictwa lub rybactwa albo co najmniej pięcioletni staż w prowadzeniu gospodarstwa rolnego potwierdzony przez sołtysa.
- 1 przedstawiciela jst.

W przypadku szacowania szkód w budynkach lub budowlach służących do prowadzenia działalności rolniczej co najmniej 1 osoba wchodząca w skład komisji powinna mieć wykształcenie lub doświadczenie zawodowe w zakresie budownictwa.

Członek Komisji nie może szacować szkód we własnym gospodarstwie rolnym.

Na oszacowanie strat i sporządzenie dokumentów komisja ma czas:

- 1) maksymalnie 2 miesiące od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, tj.:
 - a) od wschodów do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji, albo
 - b) nie później niż w terminie do 3 miesięcy od wystąpienia gradu, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny - w przypadku szkód w środku trwałym, albo
 - c) nie później niż w terminie do 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego komisji rozpoczęcie szacowania szkód - w przypadku szacowania szkód spowodowanych przez powódź w budynkach, albo
- 2) dwukrotnie, szkód spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź lub grad w drzewach owocowych (dotyczy wyłącznie drzew owocowych jako środka trwałego, natomiast nie dotyczy szkód w owocach tj. plonie):
 - a) po raz pierwszy - w terminie do 2 miesięcy od dnia powstania tych szkód,
 - b) po raz drugi - nie później niż w terminie do 12 miesięcy od dnia powstania tych szkód.

Następnie w terminie 30 dni od dnia oszacowania szkód, Komisja składa protokół z oszacowania szkód Wojewodzie właściwemu ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód. Natomiast protokół końcowy sporządzony w przypadku, gdy gospodarstwo rolne położone jest na obszarze co najmniej dwóch województw, właściwa Komisja składa Wojewodzie w terminie 45 dni od dnia oszacowania szkód.

Wojewoda dokonuje weryfikacji protokołów i po zweryfikowaniu odsyła do jst.

Wojewoda występuje do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o uwzględnienie strat i uruchomienie pomocy dla poszkodowanych rolników.

Najczęściej występujące błędy w protokołach:

- Brak czytelnych podpisów komisji i rolnika
- Brak daty przeprowadzenia lustracji
- Pomijanie upraw w których nie ma szkód
- Nieuwzględnianie produkcji zwierzęcej w protokołach
- Nieuwzględnianie całej powierzchni upraw w gospodarstwie w celu wyliczenia % poziomu szkód
- Jeżeli średni plon w gospodarstwie nie został ustalony na podstawie ksiąg rachunkowych, do wyliczania szkód przyjmuje się dane wg regionu FADN (Państwowego Instytutu Badawczego)
- Średnią roczną produkcję w skali całego gospodarstwa ustalamy ujmując zarówno produkcję roślinną jak i zwierzęcą niezależnie od tego w której z nich wystąpiły szkody.
- Informacje o kosztach poniesionych z tytułu niezebrania plonów w wyniku wystąpienia szkód ustalane na podstawie dokumentów będących w posiadaniu producenta rolnego np. faktury.

V. FORMY POMOCY ZE ŚRODKÓW KRAJOWYCH DLA ROLNIKÓW POSZKODOWANYCH

WARUNEK KONIECZNY- trzeba posiadać protokół oszacowania szkód

Aktualnie producenci rolni, po oszacowaniu strat spowodowanych przez suszę, poza odszkodowaniami wypłacanymi przez zakłady ubezpieczeń – mogą ubiegać się o:

- Kredyty preferencyjne na wznowienie produkcji rolnej. Producenci rolni poszkodowani w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym suszy, mogą ubiegać się w bankach współpracujących z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o preferencyjne kredyty na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.

Kredyt obrotowy może zostać przeznaczony na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej (kwalifikowanego materiału siewnego, nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, paliwa na cele rolnicze, inwentarza żywego). W przypadku kredytów obrotowych kredytobiorca jest obowiązany udokumentować 50 proc. poniesionych wydatków.

- Poręczenia i gwarancje spłaty kredytów bankowych udzielonych na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej, znajdujących się na obszarach, gdzie szkody powstały w związku z suszą.

- Udzielenie przez prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na indywidualny wniosek rolnika, który poniósł szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne, w tym suszę – pomocy w opłaceniu bieżących składek na ubezpieczenie społeczne oraz pomocy w regulowaniu zaległości z tego tytułu w formie odroczenia terminu płatności składek i rozłożenia ich na dogodne raty, a także umorzenia w całości lub w części bieżących składek.
- Zastosowanie przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa odroczenia i rozłożenia na raty płatności z tytułu umów sprzedaży i dzierżawy nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz przyznanie ulg w opłatach czynszu, a także umorzenie raty płatności czynszu z tytułu umów dzierżawy, na indywidualny wniosek producenta rolnego, w którego gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej powstały szkody.
- Udzielenie przez wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast ulg w podatku rolnym, na indywidualny wniosek producenta rolnego.
- **Ponadto Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa może udzielić pomocy w przypadku powstałej szkody w wysokości co najmniej 70% danej uprawy. Stawkę pomocy na 1 ha ogłasza minister ds. rolnictwa.**

- W 2018 roku susza rolnicza została oszacowana w 80 gminach województwa świętokrzyskiego. Dotkniętych zostało **7 616** gospodarstw rolnych, natomiast straty zostały oszacowane na kwotę **80 865 580 zł**.
-
- W 2018 roku na pomoc związaną ze skutkami suszy Agencja wydała ponad 173 tys. decyzji przyznających pomoc w łącznej wysokości ponad 1,27 mld zł.
- Z kolei rybakom poszkodowanym przez suszę Agencja wypłaciła ponad 4,9 mln zł.

Świętokrzyski
Urząd Wojewódzki

Dziękujemy za uwagę

<http://ir.kielce.uw.gov.pl/>